

Szanowni, drodzy działkowcy,

Szanowni członkowie wszystkich organów Związku,

Tradycyjnie we wrześniu obchodzimy od dziesiątek lat Dni Działkowca. Rolnicy mają swoje dożynki, podczas których prezentują plony z pól będące efektem pracy i wiedzy setek tysięcy ludzi pracujących w rolnictwie. Również działkowcy mają swoje dni działkowca, podczas których prezentują plony, ale także dorobek ogrodów działkowych w postaci wykonanych inwestycji. Dla nas działkowców jest to bardzo ważne święto - pokazanie efektów swojej pracy i wiedzy.

Kiedy mówimy o Dniach Działkowca, czy to w ogrodzie działkowym czy podczas uroczystości w okręgach, a także podczas tradycyjnie organizowanych Krajowych Dni Działkowców nawiązujemy do naszej historii. Mówimy skąd się wzięliśmy, dlaczego jesteśmy i będziemy. I tutaj też należy nawiązać do historii, bo trwa ona blisko dwa wieki. Rodzinny Ogród Działkowy im. Powstańców Wielkopolskich w Koźminie Wielkopolskim jest nośnikiem tej właśnie historii powstania ruchu ogrodnictwa działkowego w Polsce. Dlatego, że idea, która doprowadziła do powstania terenów uprawowych wspólnych dla mieszkańców tego miasta w roku 1824 można powiedzieć, że jest protoplastą obecnej idei istnienia, trwania i rozwoju ogrodów działkowych w naszym kraju, ale także i w Europie. I choć nie był to ogród działkowy typowy dla współczesnych czasów, ale przecież spełniał dokładnie takie same funkcje, jakie dzisiaj spełniają rodzinne ogrody działkowe. I choć nie nazywał się rodzinnym ogrodem działkowym, chociaż pewnie w społeczności miasta nazywany był działkami, to jednak te ówczesne działki przetrwały do dzisiaj na tym samym terenie i w postaci rodzinnego ogrodu działkowego służą wielu rodzinom tego miasta za miejsce pracy, wypoczynku, gdzie uprawia się również owoce, warzywa, kwiaty, zioła. Dlatego też dzisiaj włączamy go do historii naszego ruchu ogrodnictwa działkowego. Utworzenie tych działek w Koźminie Wielkopolskim o kilkadziesiąt lat wyprzedziło ideę tworzenia ogrodów działkowych na ziemiach polskich. Pierwszym ogrodem działkowym, który przyjęło się uważać za początek ruchu ogrodnictwa działkowego są „Kąpiele Słoneczne” w Grudziądzu, który powstał w 1897 roku i istnieje do dnia dzisiejszego służąc mieszkańcom miasta również wypoczynkiem, pracą, wpływając na środowisko miasta. Może

dlatego wiążemy początki ruchu ogrodnictwa działkowego z tym ogrodem, że szybko powstawały nowe ogrody działkowe w innych miastach. Warto tu przywołać przynajmniej kilka ogrodów, które w tym roku obchodzą swoje jubileusze: ROD im. Czarneckiego w Chorzowie - jubileusz 115-lecia, ROD im. Karola Miarki w Chorzowie – jubileusz 110-lecia, ROD „Szarotka” w Siemianowicach Śląskich - jubileusz 110-lecia, na Śląsku jest bardzo dużo ogrodów działkowych, które stanowią o historii i rozwoju ruchu ogrodnictwa działkowego w naszym kraju. Warto jeszcze przywołać ROD „Powstaniec” w Chorzowie – 105-lecie, ROD „Chryzantema” w Katowicach, ROD „Krakowianka” w Gliwicach, „Dalia” w Katowicach – 100-lecia, ROD „Energetyk I” w Poznaniu – jubileusz 90-lecia, ROD „Słonecznik” we Wrocławiu, ROD im. XXV-lecia Pomorza Zachodniego w Barlinku, ROD „Marzenie” w Kętrzynie, ROD im. Piasta Kołodzieja w Białymstoku, ROD „Pod dębami” w Bolesławcu – jubileusz 50-lecia, ale również ROD „Storczyk” w Trzebnicy, ROD „Relaks” w Babimoście, ROD im. Bronisława Wójcika w Łodzi - jubileusze 50-lecia. Nie sposób wymienić wszystkie ogrody działkowe, które tworzą historię ogrodnictwa działkowego. Odniosłem się tylko do ogrodów, które obchodzą jubileusze w tym roku. Obok nich trzeba wymienić również najstarszy ogród w Warszawie - ROD im. Obrońców Pokoju. Wszystkim tegorocznym ogrodom jubilatów składam gratulacje, ale również życzenia długiego istnienia, dalszego rozwoju i służenia działkowcom, a także mieszkańcom miast.

W 1939 roku ogrody w Polsce zajmowały ponad 3 000 ha, gospodarowało na nich 49 000 działkowców. Rozwój ogrodów działkowych zaczął się po wyzwoleniu, była to potrzeba szczególnie duża ze względu na samozaopatrzenie rodzin mieszkających w miastach. W 1956 roku w Polsce było 360 000 działek. Szczególnie do rozwoju ogrodów działkowych przyczyniło się powstanie struktur wyższych w ruchu ogrodnictwa działkowego, tj. wojewódzkich zarządów i Krajowej Rady. Co prawda nie były to organy całkowicie samodzielne, dlatego że ruch ogrodów działkowych podlegał pod związki zawodowe. Dopiero wydarzenia lat 80-tych XX wieku doprowadziły do powstania Polskiego Związku Działkowców, samodzielnej i niezależnej organizacji działkowców. Uchwalona przez Sejm ustawa w 1981 roku, która powołała do życia Nasz Związek oraz przyczyniła się również do ogromnego rozwoju ogrodów działkowych. W ciągu niespełna 10 lat ogrody działkowe w Polsce osiągnęły stan posiadania występujący również obecnie. W ciągu tych lat powstało 360 000 działek na 14 500 ha gruntów. Dzisiaj PZD gospodaruje na ponad 40 000 ha w ponad 4 600 ROD, w których użytkuje działki ponad 900 000 działkowców. Nasz dorobek w

Związku jest większy dlatego, że korzystając z dobrodziejstwa obecnej ustawy o ROD ponad 200 ogrodów działkowych wyłączyło się organizując stowarzyszenia ogrodów działkowych. Są to teraz samodzielne ogrody, ale przecież były organizowane przez Związek wysiłkiem naszych działaczy i naszych działkowców. Przy tej okazji pozdrawiam wszystkie te ogrody i wszystkich działkowców, którzy tam pracują i wypoczywają, gdyż wywodzimy się ze wspólnego pnia.

Szanowni działkowcy,

Mamy piękną historię, mamy ogromy dorobek, ale równocześnie życie idzie naprzód. Wymagania w stosunku do ogrodów i działkowców też się zwiększają, natomiast Związek wciąż się rozwija reagując na zmieniające się warunki społeczne, polityczne, gospodarcze zawsze z myślą o służbie działkowcom. Dlatego też wyciągając wniosek z naszej długiej i bogatej historii, Związek stoi na stanowisku, że ogrody w kraju są wciąż potrzebne i ich rola oraz znaczenie powinno i będzie wzrastać. Dlatego też przyjęliśmy programy związkowe, które mają temu służyć. W tej chwili tych programów jest 8. Są to bardzo ważne dokumenty, które wskazują na potrzebę rozwoju ogrodów i Związku w określonych kierunkach, ale również wskazują mechanizmy, które pozwolą na realizowanie tych programów. Warto powiedzieć, że nasze programy odnoszą się do różnych dziedzin życia ogrodów działkowych. Warto w tej chwili przywołać najstarszy program z 2015 roku, który nazywa się „Unowocześnianie infrastruktury Rodzinnych Ogrodów Działkowcy - ROD XXI wieku”. Jest to ważny program realizowany z dużymi trudnościami ze względu na ograniczone możliwości finansowe ogrodów i Związku. Przy tej okazji należy wspomnieć, że bardzo pomocne stały się środki, które od paru lat wiele miast przeznacza na inwestycje w ROD na swoim terenie. Nie sposób nie dostrzec tutaj roli Związku w wywołaniu takich działań w samorządach. Roli Związku, a więc Krajowej Rady, Okręgowych Rad, ale także zarządów ROD. Szczególna rola przypada w tym dziele kolegom prezesów, które są reprezentantami ogrodów na terenie miasta, dzielnicy, gminy, powiatu. Ponieważ nie myślimy tylko o sobie, ale widzimy potrzebę służenia społeczeństwu miast, a zwłaszcza seniorom, młodzieży, dzieciom opracowaliśmy „Otwarty Program Rozwoju Społecznego ROD”, który nakierowany jest na pracę na rzecz społeczności miast: ogrody otwarte, wczasy na działkach, nauka przyrody dla dzieci. A także wszelka działalność dla społeczeństwa i działkowców. W tym względzie pomysłowość

naszych zarządów w organizowaniu różnych imprez, które cieszą się zainteresowaniem społeczeństwa i są dostrzegane przez samorządy właściwie nie ma końca.

W 2018 roku Krajowa Rada PZD uchwaliła „Otwarty Program Rozwoju ROD”. Uznaliśmy, że posiadanie działki dla rodziny, seniorów, a jeszcze bardziej dla młodej rodziny wychowującej dzieci jest wręcz nieoceniona. Program ten z trudem przebija się przez samorządy, które widzą potrzebę rozwoju ogrodów działkowych, ale nie włączają się w realizację. Nasze założenia programowe potwierdziła pandemia koronawirusa w bieżącym roku. Gwałtownie wzrosło zapotrzebowanie na działki. Właściwie we wszystkich rodzinnych ogrodach działkowych, w których były wolne działki, zostały one już przydzielone rodzinom. Nie zaspokoilo to potrzeb, które nadal występują. Stąd też obserwujemy rosnące zainteresowanie niektórych samorządów, które widzą potrzebę istnienia ogrodów działkowych.

Oby śmieiej, oby więcej. Nie pozwólmy ludziom czekać.

Dzisiaj są szczególne potrzeby, żeby zakładać nowe ogrody działkowe. To jest potrzeba produkcji owoców, warzyw, ziół na potrzeby każdej rodziny działkowej. Dobrze się stało, że w 2019 roku Krajowa Rada uchwaliła „Otwarty program nowoczesnego zagospodarowania i użytkowania działek na miarę potrzeb współczesnych rodzin”, gdyż właśnie ten program zakłada intensyfikację upraw na własne potrzeby owoców i warzyw, a także mówi jak to robić, żeby się chciało i żeby się opłacało. Temu programowi towarzyszy kolejny program uchwalony w ubiegłym roku, a mianowicie „Otwarty Program Oświatowy PZD”, gdyż do nowoczesnej uprawy na działkach roślin potrzebna jest wiedza.

Można zaryzykować stwierdzenie, że Związek swoją polityką uchwalając kolejne programy wyprzedza wydarzenia. Nikt w ubiegłym roku nie zakładał, że będziemy mieli pandemię koronawirusa, która tylko potwierdziła, że ogrody są potrzebne działkowym rodzinom, społeczeństwu miast jako tereny zielone. Dlatego też w bieżącym roku uchwaliliśmy niezwykle ważny program „Otwarty program klimatyczny”, w którym odnosimy się do zjawisk, które prowadzą do niekorzystnych zmian klimatu i pokazujemy jak działkowiec na małej działce może wpływać pozytywnie na kształtowanie klimatu i środowiska. Wszystkie programy, które opracowaliśmy i wdramy nie są łatwe. Są raczej trudne i mogłyby pozostać założeniami na papierze. Dlatego też z satysfakcją należy się odnieść do sytuacji w wielu okręgach, w ogrodach, rozumienia i realizacji tych

programów. One są ważne i potrzebne. A my mając wiedzę, a także zaprogramowane działania możemy i musimy zmieniać ogrody działkowe. Szczególnie w czasach, kiedy w miastach jest brak terenów, kiedy tereny naszych ogrodów są wyjątkowo cenne, musimy się starać, aby odpowiadały one rozwojowi miasta, jego urbanistyce, architekturze, a więc były nowoczesne pod względem zagospodarowania i funkcjonowania, a także żeby służyły wszystkim działkowym rodzinom, a także społeczeństwom miast.

Szanowni działkowcy,

Szanowni członkowie organów krajowych i okręgowych,

Planując przyszłość należy również pamiętać o przeszłości. Dlatego chcę szczególnie zwrócić uwagę na czekający nas w następnym roku bardzo ważny jubileusz całego Związku - 40 lecie powstania Polskiego Związku Działkowców jako spadkobiercy wszystkich dokonań w ruchu ogrodnictwa działkowego na przestrzeni jego istnienia i rozwoju, ale również jako realizatora wielkiego rozwoju w latach 80-tych i 90-tych, który nie ma równych w historii ogrodów działkowych w Europie. Chodzi mi nie tylko o liczbę hektarów ogrodów i działek. Równie ważne jest budowanie Związku, skuteczne rozwiązywanie w tym czasie wszystkich problemów, z którymi Związek miał do czynienia, nie raz groźnych dla istnienia ogrodów działkowych. Wszystkie te problemy Związek rozwiązywał z pożytkiem dla ogrodów i działkowców, równocześnie Związek się umacniał. Właściwie cała historia PZD nacechowana jest pracą, walką i satysfakcją z osiągniętych celów. Należy przywołać ostatnie wydarzenie - lata 2012 -13, kiedy przyszłość Związku, a więc i ogrodów działkowych wydawała się niepewna. Jednak opracowaliśmy obywatelski projekt ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, doprowadziliśmy do uchwalenia tej ustawy, zdobyliśmy poparcie wszystkich klubów w Sejmie i w ten sposób zabezpieczyliśmy przyszłość ogrodów i działkowców. Dzisiaj z wielkim wysiłkiem i zaangażowaniem realizujemy zapisy ustawy. Nie była to łatwa droga. Jednak niemożliwe stało się możliwym. Pod obywatelskim projektem ustawy zebraliśmy blisko milion podpisów. Warto dzisiaj wyrazić powiedzieć dlaczego mogliśmy realizować rozwój ogrodów, zabezpieczać prawa ogrodów i działkowców. Odpowiedz jest prosta - PZD w swoich poczynaniach zawsze miał ogromne poparcie działkowców, członków organów Związku, ale także samorządów, ale także klubów, posłów i senatorów.

Dzisiaj, kiedy w wyjątkowo skromy sposób obchodzimy Krajowe Dni Działkowca 2020 chciałbym podziękować wszystkim działkowcom, wszystkim organom Związku, samorządom, a także politykom, którzy wspierali nas w złych czasach i byli z nami w dobrych czasach. Dzięki temu ogrody działkowe istnieją i rozwijają się. Z okazji święta działkowych plonów w Polsce przekazuję najlepsze pozdrowienia działkowej braci i wszystkim przywódcom w naszym Związku. Życzę dalszego rozwoju ogrodów działkowych. Ich doskonalenia i służenia społeczeństwu.

Wyciągając wnioski z historii ruchu ogrodnictwa działkowego, a także z naszych współczesnych dokonań, w tym również tegorocznej sytuacji w której znalazł się nasz kraj, jak i cały świat, pragnę przywołać hasło które towarzyszy tegorocznym dniom działkowca w PZD „a nasze RODOS - zawsze bezpieczne i otwarte”.

Dziękuję za uwagę.

Prezes PZD
Eugeniusz Kondracki